



# BİRLEŞİK METAL-İŞ

BİRLEŞİK METAL İŞÇİLERİ SENDİKASI GAZETESİ



SAYI 260

Kemal Türkler Özel Sayısı

Mayıs 2026

# KEMAL TÜRKLER



# KEMAL TÜRKLER'İN TAŞIDIĞI SENDİKAL ANLAYIŞLA İLERLEYECEĞİZ



Sendikamız Birleşik Metal-İş, Kemal Türkler Eğitim ve Araştırma Vakfı (KETEV) ve Türkiye Sosyal Tarih Araştırma Vakfı'nın (TÜSTAV) ortak girişimiyle içinde bulunduğumuz yılı Kemal Türkler yılı ilan ettik. Bu yıl Onursal Genel Başkanımızın 100'üncü doğum yılı. Bu açıdan yılın bizim için elbette sembolik bir önemi bulunuyor. Fakat 2026 yılının Kemal Türkler yılı olarak ilan edilmesi, sendikal hareketin içine bulunduğu krize karşı çıkış arayışının da bir parçası olarak düşünülmeli.

Krizden çıkışın her şeyden önce sınıf ve kitle sendikacılığına yaslanmaktan geçtiğine inanıyoruz. Türkiye'de bu anlayışın Kemal Türkler'in sendikal kimliğiyle birlikteliği yadsınamaz. Bu nedenle ouradımız Kemal Türkler'i sadece anmak değil, kendisiyle özdeşleşen anlayışı yeniden bir sendikal çıkış hamlesi olarak işçi sınıfının gündemine taşımak. 2026 yılında... Tam zamanında, tam da işçi sınıfının ihtiyaç duyduğu sırada... Yolu böyle açacağımıza inanıyoruz.

İşçi sınıfının iradesine yaslanan, sendikal örgütlenmede sermaye sınıfından, sermaye partilerinden ve hükümetlerden bağımsız, tabanın söz ve karar sahibi olduğu, örgütsel disiplin ve sendikal liderlikten güç alan bir sendikal anlayış... Birleşik Metal-İş Sendikası bu ilkeleri ısrarla savunan ve taşıyan bir sendikal merkez olarak kendini kurdu. Bu yoldan sapmadan devam etmekte kararlıyız. Bu yolun Kemal Türkler'in sendikal yolu olduğunun bilincindeyiz.

\*\*\*

Kemal Türkler'in Türkiye işçi sınıfının ve sendikal hareketin dönemeçlerindeki rolü son derece önemlidir.

Kavel'de grev hakkının kazanımında, DİSK'in kuruluşundaki önderliği, 15-16 Haziran büyük işçi direnişindeki liderliği ve iradesi, DGM direnişlerinde siyasi netliği, MESS grevlerindeki kararlılığı Kemal Türkler'i sadece dönemin değil, çağın önemli sendika liderlerinden biri yapıyor. Bu tarihsel mirası hak etmek zorundayız.

\*\*\*

İşçi sınıfının sermaye sınıfının siyasi iktidarı ve onun temsilcileri tarafından kontrol altında tutulması bir büyük mücadelenin konusu olageldi. Sınırları çizilmiş sendikacılık, işçi sınıfının özgürlüklerinin sınırlandırılması ve sınıfın çıkarlarının sermaye sınıfının çıkarları doğrultusunda bastırılması ve kontrol edilmesi anlamını taşır. Türkiye'de işçilerin kendi iradeleri doğrultusunda ve kendi temsilcilerinin öncülüğünde ilk güçlü atılımı gerçekleştirdiği 1946 sendikacılığının sıkıyönetimle bastırılıp 1947 yılında sınırları çizilmiş bir sendikacılığın yasal çerçevede tanınması bu refleksin ürünüdür. Her şeye rağmen iktidarların diktiği gömlek Türkiye işçi sınıfına dar gelmiş, sendikal hareket kendi özgün ve bağımsız yolunu açmanın çaresini bulmuştur. Yusuf Sidal, Avni Erakalın, Rıza Kuas, İbrahim Güzelce, Kemal Nedioğlu ve niceleri... Kemal Türkler'in önderliğinde açılan bu yol bugün referans noktamız olmayı sürdürüyor.

\*\*\*

Kemal Türkler'in katledilmesi Türkiye tarihinin en büyük siyasi provokasyonlarından biri oldu. İşçi sınıfına yaslanan sendikal hareketin ortadan kaldırılmasını ve 12 Eylül'e giden sürecin hızlandırılmasını amaçladı.

Kemal Türkler ve arkadaşları işçi sınıfı için bir başka dünya istediler. Sömürünün olmadığı, insanca yaşayabildiğimiz, tekellerin çıkarları adına insanların savışmadığı, hep birlikte geleceğe umutla bakabildiğimiz bir dünyanın mümkün olduğuna; böyle bir dünyanın işçi sınıfının öncülüğünde mücadeleyle, bilimle elde edileceğine inandılar. 12 Eylül'deki darbe buna yöneltti. Kemal Türkler'in öldürülmesi bu nedenle tesadüf değildi. Sonrasında katillerin cezasız kalması da.

12 Eylül bir faşist darbeydi ve işçi sınıfına karşı yapıldı. Kemal Türkler yılında, bu karşı devrimi bir kez daha gündeme taşıyacağız. Aradan geçen 46 yıla rağmen sendikal örgütlenme, toplu sözleşme ve grev haklarına karşı 12 Eylül ürünü yasaklar hâlâ sürüyor.

\*\*\*

2026 yılını bu bilinçle Kemal Türkler yılı olarak ilan ettik. Geleneği sürdürmekte kararlıyız. Biz Kemal Türkler'in yolundan gidiyoruz ve gideceğiz. Grevlerimizin yasaklanmasına rağmen grev yapmaya devam edeceğiz; işten çıkarılmalara, baskılara, yasal mevzuatın patronlara verdiği imtiyazlara rağmen örgütlenmeye devam edeceğiz. Birleşik Metal-İş Sendikası sadece metal işçilerinin değil, Türkiye işçi sınıfının en ileri mevzilerinden biri olmayı sürdürecektir.

Bu duygularla Onursal Genel Başkanımız Kemal Türkler'i bir kez daha özlemle ve bize miras bıraktığı bu sendikanın bir neferi olarak, sorumluluğunu taşıdığım görevin olanca ağırlığıyla, saygıyla anıyorum.

**Özkan ATAR**

**Birleşik Metal İşçileri Sendikası Genel Başkanı**

Birleşik Metal İşçileri Sendikası Gazetesi  
Sayı: 260 / Mayıs 2026 (Yerel Süreli Yayın)  
Sahibi: Birleşik Metal-İş adına  
Genel Başkan **Özkan Atar**  
Yayın Yönetmeni: Genel Eđt.Skr. **Özcan Atmaca**

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: **Canan Arslan**  
Yazı Kurulu: **Alpaslan Savaş, Cem Güldöşüren, Deniz Karadeniz, Erhan Delioğlu, Erhan Keleşoğlu, Eyüp Özer, İrfan Kaygısız, Nuran Gülenç, Olcay Korkmaz, Ozan Yılmaz, Sebahattin Gerçeker, Sevgim Denizaltı, Süleyman İleri, Yeter Türkes**

Tasarım-Teknik Hazırlık: Basın Yayın Dairesi  
Adres: Bostancı Mh. E80 Yanyol Cd. No.2 Kadıköy-İstanbul  
Tel: 0216 380 8590 e-posta: bilgi@birlesikmetal.org  
Baskı: Piramit Matbaa Ambalaj Sanayi Ticaret  
Kartal /İstanbul Tel: 05322781807

# Kemal Türkler 100 yaşında!



## İlk etkinliğimiz Maltepe'de yapıldı

2026 Kemal Türkler Yılı kapsamında ilk etkinliğimizi İstanbul Maltepe'de, 9 Nisan'da yoğun ilgi, katılım ve coşkuyla gerçekleştirdik. Yüzlerce metal işçisinin doldurduğu salonda; sendikal kadrolarımızın yanı sıra DİSK, Maden-İş ve Otomobil-İş'in eski yöneticileri, üyeleri, sendikacılar, gazeteciler, yazarlar, akademisyenler ve emekten yana siyasi partilerin temsilcileri bir araya geldi.

Saygı duruşuyla başlayan etkinlikte, Kemal Türkler'in işçi sınıfına adanmış yaşamını ve bugün de yolumuza ışık tutan mücadelesini konu alan bir sinevizyon gösterimi gerçekleştirildi.



Türkiye işçi sınıfı tarihinin en önemli sayfalarını yazan, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) Kurucu Genel Başkanı, Türkiye Maden-İş Sendikası Genel Başkanı ve Birleşik Metal-İş Sendikası Onursal Genel Başkanı Kemal Türkler'i, doğumunun 100'üncü yılında saygı, özlem ve bitmeyen bir mücadele azmiyle anıyoruz.

22 Temmuz 1980 tarihinde, paramiliter faşist güçler tarafından evinin önünde katledilen Kemal Türkler'in anısını yaşatmak ve onun sınıf sendikacılığı anlayışını yeni kuşaklara aktarmak amacıyla; sendikamız Birleşik Metal-İş, Kemal Türkler Eğitim ve Kültür Vakfı (KETEV) ve Türkiye Sosyal Tarih Araştırma Vakfı (TÜSTAV), 2026 yılını "Kemal Türkler Yılı" ilan etti.



QR kodları okutarak, etkinliğimizin video kaydını ve etkinlik için hazırlanan filmimizi youtube kanalımızdan izleyebilirsiniz.



Ardından Maltepe Belediye Başkanı Esin Köymen, Birleşik Metal-İş Genel Başkanı Özkan Atar, Kemal Türkler'in kızı Nilgün Türkler Soydan, TÜSTAV Yönetim Kurulu Sekreteri Gültekin Uçar ve KETEV Başkanı Celalettin Aykanat birer konuşma yaptı.

Genel Başkanımız, şunları söyledi: "Onursal Genel Başkanımız ve ölümsüz işçi önderi Kemal Türkler 100 yaşında. Onu, azmettiricilerin talimatları, Gladyo'nun tezgahları ve emek-demokrasi düşmanı faşist güçlerin iş birliğiyle bedenlen aramızdan almaya kalkıştılar; ancak bugün, doğumunun 100. yılında görüyoruz ki onu metal işçilerinin yüreğinden koparamadılar. Kemal Türkler; tezgah başlarında, işçi sınıfının çelik yumruğunda büyüyerek ve yolumuza rehberlik ederek yaşıyor ve yaşamaya devam edecek!"

Konuşmaların ardından "2026 Kemal Türkler Yılı" kapsamında yıl boyunca gerçekleştireceğimiz etkinlikler kamuoyuyla paylaşıldı.

Son olarak Yapıcılar Müzik Grubu'nun sahne aldığı etkinlik; "Kemal Türkler aramızda!", "Kemal Türkler kavgamızda yaşıyor!", "Yaşasın örgütlü mücadelemiz!" sloganlarıyla sona erdi.



## Kemal Türkler Yılı Programı

- 1 Mayıs haftasında Kemal Türkler sergisi düzenlenecek,
- Gazetemizin Kemal Türkler Özel Sayısı yayımlanacak,
- İşçi Filmleri Festivali'nde Kemal Türkler anısına gösterimler yapılacaktır.
- 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi kapsamında yapılacak etkinliklerde "15-16 Haziran Işığında Türkiye'de İşçi Hareketi ve Kemal Türkler" başlığı öne çıkarılacaktır.
- 22 Temmuz'da Kemal Türkler'in mezarı başında anma programı gerçekleştirilecek.
- Sonbaharda "Bir Lider, Bir Mücadele, Bir Miras" temasıyla sempozyum düzenlenecek,
- TÜSTAV Yayınları'ndan Kemal Türkler kitabı yayımlanacak.
- Şiir, kısa film ve emek alanlarında Kemal Türkler Ödülleri verilecek.
- İstanbul'da konser, anıt heykel ve duvar resimleri projeleri hayata geçirilecek.
- Sendikamızın örgütlü olduğu fabrikalar ile sanayi kentlerinde gezici film gösterimleri ve etkinlikler düzenlenecek.
- "Türkiye İşçi Hareketi Haritası" ve "Kemal Türkler Emek Rotası" gibi dijital projeler hazırlanacak.



# İşçi kardeşim, sözüm sanadır!

Seçim dönemlerinde siyasi partilere tanınan propaganda konuşma hakkından birini TİP adına Kemal Türker kullandı. TİP Genel Yönetim Kurulu yedek üyesi ve DİSK Genel Başkanı Kemal Türker ' 1969 Seçimleri öncesinde TİP adına radyoda yaptığı konuşmasında işçilere şöyle seslenmişti:

En güzel değerleri kendi elleriyle yapan ve fakat bunlardan hiçbir zaman yararlanamayan işçi kardeşim,

Sana hitap ediyorum, sözüm sanadır. Yıllardır işçi olarak ezilen, horlanan bir işçi kardeşinin bu sesine kulak ver, beni iyi dinle.

Dünyada ne varsa hepsini sen yaparsın. Ana bütün bunlardan, bir damla alın teri dahi bulunmayan, yapımına elini sürmemiş olanlar, patronlar, zenginler, para babaları, tüccarlar, yani tüm olarak senin emeğini sömürenler yararlanır. Buzdolabını, elektrik süpürgesini, çamaşır makinesini onlar kullanır. En güzel kumaşları onlar giyerler. Harcında senin alın terin, tuğlasında nasırlı elinin sıyrık derisi bulunan binalarda onlar yaşarlar. Aslında sen onların velinimetisin. Ama onlar seni insan yerine koymazlar; işçi parçası, ayak takımı derler.

Hak istemeye kalkınca anarşist olursun, bozguncu olursun, vatan haini olursun. Polisini, savcısını derhal peşine takarlar.

Esir gibi çalışmak senin içindir. Yolsuz, susuz, elektriksiz, yüznumarasız, ocaksız, odunsuz, damı muşambalı

bir gecekondu odasında çoluk-çocuk balık istifi yaşamak, senin içindir. Gıdasızlıktan bütün hastalıklar ve bu sebepten ölüm, senin içindir. Bir lokma ekmek için yabancı diyarlarda iş aramak, senin içindir. Tahsilsizlikten cehalet senin çocukların içindir. Bütün bunların ötesinde işsizlik ve bu işsizlik ortamı içinde her gün ve her an işten atılmak korkusu, en önemlisidir. Bu korku, işten atılmak, aç kalmak korkusu, her an iliklerini dondurmakta, rüyalarına girmektedir.

İşçi kardeşim, bütün bu uğursuzluklar senin için, sermaye sınıfı tarafından kasten hazırlanmış ve kanunlarla böyle düzenlenmiştir. İşsizlik Sigortası Kanunu kasten çıkarılmaz. Çünkü, onlar sefaletten başkaldıramayan, aç insanlar isterler. İşçilerin okuyup uyanmasını istemezler. Devlet yönetiminde işçinin dümen başına gelmesini istemezler. Direksiyonu kendi ellerinde tutarak, bu hunharca sömürülerini ilelebet devam ettirmek isterler. Onun için bütün köşe başlarını onlar tutmuştur. Siyasi partilerde ağırlıklarını koymuşlar, dümenin başına oturmuşlardır. Onun için bu partilerin programları kendilerinden yana, yani sermayeden yana yapılmıştır. Onun için devlet yönetimi sermayeden yana bir düzen olarak kurulmuş ve hep emekçilerin aleyhine işlemektedir. Onun için, kanunlar daima onlardan yana çıkar.

*Zafer Aydın, İşçilerin Haziranı, 15-16 Haziran 1970, Ayrintı Yayınları, İstanbul, 2020, s. 201.*

## Kemal Türker'in Kaleminden Mülkiyet Hakkı

Anayasamızın 36. maddesi açıktır. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.

İkide bir kutsal mülkiyet hakkını ileri süren sermaye çevrelerinin Anayasamızın bu maddesini hatırlamaları gerekir. Herkesin mal mülk sahibi olması en vazgeçilmez hakkıdır. Bu hakkın sınırsız olmadığını bilmezlikten gelinemez. Toplum yararına aykırı olarak kullanılacak mülkiyet hakkı, kanuna aykırı bir hak olmaktan öteye geçemez. Kavel'de işverenin fabrikasını kapatması, kamu zararına bir davranıştır. İşçileri açlığa mahkûm etme isteğinin belirgin örneğidir. Sermayesine güvenerek işçileri açta ve aç bırakmak istemesi

ile elde etmek amacını güttüğü şey bizim haklarımız ve hürriyetlerimizdir.

Anayasamızın 42. maddesine göre "Devletin çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için sosyal, iktisadi, ve mail tedbirlerle çalışanları korumak ve çalışmayı desteklemek, işsizliği önleyici tedbirler almakla" görevli olduğu da unutulmamalıdır.

Madem ki Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devletidir. O halde: Kanunlara açıkça cephe alan Kavel işvereni işlediği suçlar yüzünden cezalandırılmalıdır.

*Sosyal Adalet dergisi, 19 Mart 1963*



## İLK İNTİBA

Ürperişlerle dolu heyecan dalgalarıyla sarsıldım;  
Titremeler durmadı bir an...  
Gözlerime dolan  
Toz bulutlarına atıldım.  
Yeni bir duyuştum bu,  
Eski intibalarından;  
Taze bir uyanış.  
Enginlerin,  
Beyaz köpükler yüzerken sarışın sularında;  
Sen kuşu olsaydın okyanusların,  
Gelirdim yanına,  
İnsafsız  
Kürek mahkumluğuma...  
Sorma,  
"Yol nereye?..."  
Henüz acemi bir yolcusuyum bu yolun!..  
Gemi direkleri üstünde  
Yelken direklerini içen martı kuşları,  
Enginlerde,  
Aziz dostlarıdır yolumun.  
Giderim durmadan,  
Saygısız  
Kürek mahkumluğuma...  
Sorma;  
Ben,  
Acemi bir yolcusuyum bu yolun.  
Siz, dostlarım kuşlar siz,  
Bu yolun son halkasında kalın!..

*Kemal Türker, 18 Ağustos 1945*



21. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali kapsamında; Onursal Genel Başkanımız Kemal Türker'in doğumunun 100'üncü yılı dolayısıyla "Karanlıkta Uyananlar" filminin özel gösterimi, 12 Mayıs'ta genel merkezimizde gerçekleştirildi.



Genel Sekreterimiz Ali Çelteç, filmin çekildiği günlerden bugünlere emeği, hayatı ve hakları için mücadele edenlere yönelik baskıların sürdüğüne dikkat çeken bir açış konuşması yaptı. İşçi Filmleri Festivali Koordinatörü Tufan Sertlek de festivalin 21 yıldır dayanışma, direnç ve kararlılıkla süren hikâyesini anlattı.



# İşçi Sınıfının Büyük Önderi Kemal Türkler Unutulmayacak

Hayatını işçi sınıfının hak ve özgürlük mücadelesine adanmış işçi önderi Kemal Türkler'i 22 Temmuz 1980'de faşist katillerce pusu kurularak katledilişinin 46. Yılında hasretle, saygıyla anıyoruz. Kemal Türkler 46 yıl önce, 22 Temmuz 1980 günü sabah sendikaya gelmek üzere arabasına binerken çapraz ateşle öldürüldü. Katiller olay yerinden kaçtı, yakalanmadı. Açılan dava yıllarca süründürülerek zaman aşımına bırakıldı, cinayeti işleyenlerde, cinayet emrini verenlerde bilinmesine rağmen cezalandırılmadı.

Kemal Türkler'in hayatı, Türkiye'de ilk sendika yasalarının çıkarıldığı 1947'den itibaren bu mücadelenin her aşamasına yön veren, yeni ufuklar açan, işçi sınıfıyla bütünleşmiş bir hayattır. Kemal Türkler, 1954 yılında o zamanki adıyla Demir-İş sendikası olan Maden-İş'in Bakırköy şubesi sekreteriyken, aynı yıl adı Türkiye Maden, Madeni Eşya ve Makine Sanayii İşçileri Sendikası olarak değiştirilen ve önemli mücadelelere öncülük edecek olan Türkiye Maden-İş Sendikası'nın genel başkanlığına seçilmişti. O günden itibaren Maden-İş sendikasının 26 yıl aralıksız genel başkanlığını yapmış ve işçi sınıfının mücadele tarihinde önemli izler bırakan tüm eylemlerde öncülük ve liderlik yapmıştı. Türkiye işçi sınıfı tarihinin de önemli bir kesitini oluşturan bu süreci ana hatlarıyla hatırlayarak Kemal Türkler'i, hayatını ve mücadelesini biraz daha yakından tanıyabiliriz. İşçi sınıfının genç kuşaklarına onun hayatı ile özdeşleşen mücadeleleri anlatmak ve anlamak bugünlere nasıl geldiğini de anlamaktır. Tarihimize bu gözle bakmak; hangi eylemlerin hangi sonuçlar doğurduğunu görmeyi, bugün karşı karşıya olduğumuz sorunları kavramayı ve günün şartlarına uygun mücadele hattını belirlemektir.

## Uzun soluklu mücadele

Ben kişisel olarak Kemal Türkler'i 1977 yılı Eylül ayında yapılan Maden-İş genel kurulunda Yürütme Kuruluna seçilmemle daha yakından tanıdım. Ne yazık ki onun yakın mesai arkadaşları birer birer hayattan ayrıldı. Şu anda Kemal Türkler'i en iyi tanıyanlardan biri Hüseyin Ekinci'dir. Ben de hem kişisel deneyimlerim hem de okumalarım sonucu Kemal Türkler ile özdeşleşen özelliklerin birkaçını ele almaya çalışacağım; bir olaya nasıl bakılacağına ve nelerin önemli olduğuna dikkat çekmeye ve bir kaç kesit alarak önerimi güçlendirmeye çalışacağım. Ayrıca ele aldığım her olayda kaygım, tarihte yaşananlarla bugünkü sorunlar ve mücadele yolları arasında bağ kurmak olacaktır. Eğer bu kaygı olmazsa hatıralarımızı veya içi boş övgülerimizi her zaman yazabiliriz. Ama bunlardan bir ders çıkaramayız.

## 1950'li yıllar

Sendika tarihimizde en az bilinen 1950'li yıllar sendikacılığının üzerinde durmak önemlidir; Aziz Çelik'in yazdığı Vesayetden Siyasete bu dönemi aydınlatan önem-

li bir eserdir. O yıllarda Kemal Türkler'in önem verdiği ve üzerinde çalıştığı konulardan birisi işçi temsilciliği kurumuydu; işçi temsilciliği seçimlerini patronların sul-tasından çıkarmak, işçileri patronlar karşısında yalnız bırakmamak, sendikanın, dolayısıyla örgütün gücünü işçilerin arkasında olduğunu hissettirmekti. İşçi temsilcileri, çoğunlukla patronun gösterdiği adaylar arasından ve patronların gözetiminde yapılan seçimlerle belirleniyordu. Kemal Türkler, işçi temsilciliği yerine sendika temsilciliği kavramını getirdi ve işçilerin kendi adaylarını çıkarmasını ve seçmesini özendirdi.

Maden-İş, işçi temsilciliği seçimlerine önem verdi; seçimlerde patronun gösterdiği adayların karşısına işçilerin adaylarının çıkmasını sağladı, işçileri sendikal konularda bilgilendirdi, eğitti ve sendikal bilinç kazandırdı. İşçi temsilciliği üzerinde başlatılan bu mücadele işçilere bir sendikal aidiyet, bir özgüven kazandırdı. Kemal Türkler'in şahsında cisimleşen mücadelecilik işçi lideri kavramına hayat verdiler. İşçi temsilciliği yerine giderek yerleşen sendika temsilciliği, Maden-İş'in, mücadelecilik sendikacılığın temel taşları haline geldi. 1963 yılında sendikalar kanununu çıkarıldığında Maden-İş sendikası en güçlü ve sayısal olarak büyük sendika haline gelmişti. Kemal Türkler'in sınıf sezgisi, bir mücadele geleneği yarattı. Daha sonraki yıllarda yaşanan işçi direnişleri, fabrika işgalleri, 15-16 Haziranlar, 1 Mayıs gösterileri, DGM direnişleri bu geleneğin devam ettirilmesiyle gerçekleşti.

## Yasallık ve meşruiyet

Devlet 1963 yasalarında bir baraj daha kurarak temsilci seçimini kanunla "sendika yönetimlerine" bırakmıştı; sendika temsilcileri yetkili sendika tarafından atanıyordu. Kemal Türkler'in sendikal mücadeleye getirdiği en önemli kavramlardan biri de, Maden-İş'in ve DİSK'in de temel ilkesi olarak kabul edilen "tabanın söz ve karar hakkı" ilkesiydi. Bu sayede mücadelecilik sendikacılık önemli bir ivme kazandı. Fabrikalarda "temsilcilik seçimleri" yapılıyor, sendika bu seçilenlerin yasal temsilci olarak atamasını yapıyordu. Bu sayede söz ve karar hakkı yine işçilerde oluyor, sendika bir organizasyon olarak işlev görüyordu.

Yasallıkla meşruiyet arasındaki ince çizgi Kemal Türkler'in başkanlığını yaptığı dönemlerde işçi örgütlenmesinin en büyük ve etkili silahı oldu. 15-16 Haziran büyük işçi direnişi, yasal değildi ama meşruiydi; kazanımlar haklı olmaktan kaynaklanan bu meşruiyetle ve mücadele ile gerçekleşti. 15-16 Haziran Direnişinin başarısını sağlayan ikinci temel unsur demokrasiydi. İşçi demokrasisi aynı zamanda işçilerin birliğini sağlayan bir güçtür. Tabanın gücü harekete geçti. Fabrikalar arasında yatay bağlar kuruldu. Eylem biçimlerine, yürüyüşlere işçiler kendileri karar verdi. Bu güçle barikatlar aşıldı. Halk, esnaf, gençlik işçinin yanındaydı."



## DİSK'i güçlendiren irade

Kemal Türkler'in en önemli özelliği işçi sınıfına inanmak ve güvenmekti. Bu nedenle de DİSK'in büyümesini, daha fazla üyeye sahip olmasını amaçlıyordu. İşçilerin aydınlatılması, mücadele içinde gerçekleşecekti, bu nedenle de işçilerin DİSK'te örgütlenmelerini, DİSK'e bağlı sendikalara katılmasını savunuyordu. Mücadele işçileri bilinçlendirecek, onları sınıf mücadelesinin çetin koşullarına hazırlayacaktı. Farklı görüşte de olsalar sendikaların DİSK'e katılması daha büyük bir etki ortaya çıkaracak, işçileri Türk-İş bataklığından kurtaracaktı.

Kemal Türkler'in liderliği, öngörüsü, kararlı duruşu, yetenek ve çalışkanlığı Türkiye sendikal hareketine teorik ve eylemsel pek çok deneyim kazandırdı. Onun liderliği; uzun ve zengin birikimlerle dolu işçi sınıfının tarihinde ki rolüne dayalıdır.

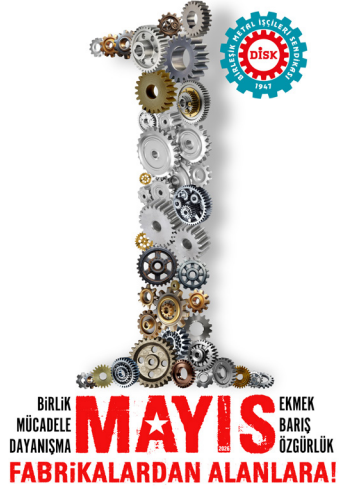
Büyük sermaye tekelleri, Türkiye'yi, dünyada yükselmeye başlayan neoliberal politikalara entegre olmaya zorladı. Sermayenin önündeki en büyük engel DİSK'ti. Kemal Türkler DİSK'in ana direği idi. Devlet ve emrindeki faşist çeteler onu tertiplenmiş bir cinayetle ortadan kaldırdılar. Kemal Türkler suikastından iki ay sonra, 12 Eylül 1980 askeri faşist darbesi yapıldı.

## Yeni bir anlayışla örgütlenme

Özetle DİSK'in mücadelesinin bir ayağı işçi hakları uğruna mücadele ise bir ayağı da demokrasi mücadelesiydi. İşçi temsilciliği kurumunun sermayenin elinden alınması ve güçlü bir mücadele geleneği haline getirilmesi bugün içinde gerekli ve geçerli bir mücadele yoludur. Haklılığa dayalı bir meşruiyetten devasa bir direniş tarihi yazıldı. Ve işçi hakları için mücadelede başarıya ulaşmanın baş koşulunun demokratik bir ortamın ve demokrasinin gerekli olduğu, tarihin bize bıraktığı derslerdendir. Kemal Türkler'i yaşatmak, onun devrimci mirasına sahip çıkmaktır.

*Halit Erdem, 4 Mayıs 2026*





## 1 MAYIS 2026

Metal işçileri 1 Mayıs'ta ülkenin dört bir yanında meydanlardaydı. Metal işçileri, on binlerce sınıf kardeşiyle birlikte emeği, ekmeği, geleceği için, insanca bir yaşam için; eşitlik, özgürlük, barış, adalet, demokrasi ve daha güzel yarınlar için kol kola, omuz omuza yürüdü; taleplerini haykırdı.

## İSTANBUL

Soğuk ve yağışlı havaya rağmen binlerce metal işçisi, Haydarpaşa Numune Hastanesi önünde bir araya gelerek coşkulu sloganlar eşliğinde Kadıköy'e yürüdü.

Mitinge, sendikamızın merkez ve şube yöneticileri, uzmanları, emekçileri; İstanbul 1 Nolu ve Trakya şubelerimize bağlı üyelerimiz ve temsilcilerimizin yanı sıra sendikamıza yıllarca emek vermiş eski yöneticilerimiz ile KETEV üyeleri katıldı.



İstanbul 1 Mayıs etkinlikleri, sabahın erken saatlerinde Taksim Meydanı'nda yapılan törenle başladı...



## ANKARA



## BURSA



## GEBZE



## KOCAELİ



## ESKİŞEHİR



## MANİSA



## HATAY



## İZMİR



## MERSİN



# 1960'larda DİSK ve Kemal Türkler

1960'lar Türkiye'nin başta siyaset olmak üzere bütün alanlarda çehresinin değiştiği yıllardır. Giderek yoğunlaşan siyasi baskı koşullarına karşı toplumsal dinamiklerin etkisiyle özgürlüklere yer veren yeni, liberal bir anayasanın yürürlüğe girdiği bu yıllarda Türkiye, işçi/sendika hareketinin ve sol siyasetin hızla yükseldiği bir döneme girdi.

İşçinin dünyasında Kemal Türkler, bu yükselişe omuz ve yön veren en önemli figürlerden biriydi. Türkler, cesareti, güçlü sezgileri, yaratıcılığı, dinamizmiyle ve 1960'lardan başlayarak da siyasi süreçlere olan etkisiyle sendika hareketinde derin ve silinmez izler bıraktı.

Daha 1950'lerde önce Emayetaş işçisi ardından Demir-İş Genel Başkanı olarak Kemal Türkler alışılmışın dışında bir sendika lideri olarak yaratıcı ve yenilikçi hamlelere imza attı. Bu yıllarda Demir-İş'in adının Türkiye Maden-İş" olarak değiştirilmesi ve yerel bir sendikanın Türkiye ekseninde bir örgütlenme ve mücadele perspektifine yö-

nelmesine öncülük etti. Sendika hareketindeki ilk uzmanlık bürolarının kurulmasında etkili oldu. Sendika üyelerinin hayatını doğrudan etkileyecek projelere önyak oldu. Onun çabalarıyla sendika bünyesinde bir yardım sandığı kuruldu. Bu yıllarda İstanbul Hukuk Fakültesi'ne kaydol-sa da sendikadaki yoğunluğu nedeniyle hukuk öğrenimini yarıda bırakmak zorunda kaldı.

Türkler'in sosyal projeleri 1960'larda da sürdü. 1969 yılında Maden-İş İşçi Tatil ve Eğitim Sitesi (MİTES) faaliyete geçti. 1971 yılında Maden-İş İşçi Pazarı (MİPAŞ) kurulacaktı. 1960'lar Türkler'in siyasi etkinliğinin öne çıktığı yıllardı. Kemal Türkler, 13 Şubat 1961 tarihinde Türkiye İşçi Partisi'nin (TİP) kuruluşunu gerçekleştiren on iki sendikacıdan biriydi. Maden-İş 1965 seçimlerinde TİP'i desteklediğini açıkladı. Türkler, 13 Şubat 1967 tarihinde Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DİSK) kurucu Genel Başkanı oldu. Türkiye'de sosyalizmin işçi sınıfının öncülüğünde kuru-

lacağını, işçilerin sendikal örgütlenmelerinin yeterli olmadığını ve politik örgütte toplanmaları gerektiğini açıkladı. DİSK ve Maden-İş adına 1969 genel seçimlerde TİP'e açık destek verdi.

1960'lar boyunca Türkler, büyük işçi direnişlerine öncülük etti. 1961 yılının son günü örgütlenen tarihsel Sarıhan Mitingi'nin fikir babası ve miting kürsüsündeki adamdı.



1963 Kavel Grevi'nin, 1968-1970 yıllarında metal işkolunda birbiri ardına örgütlenen ve emek tarihinde birer destana dönüşen direnişlerin lideriydi. 1960'lar emek tarihi açısından 15-16 Haziran Direnişi ile kapanacaktı.

Türkler Maden-İş'in MESS'e karşı yürüttüğü kitle grevleri sürerken İstanbul'da, Merter'deki evinden çıktığı sırada, evin önünde duran otomobilden inen silahlı faşistler tarafından katledildi. Öldürüldüğü gün yüz binlerce işçi iş bıraktı. Sıkıyönetimin yasaklama ve engelleme girişimlerine rağmen cenaze töreni büyük bir kitle gösterisine dönüştü. Kemal Türkler cinayeti davası yıllarca süren yargılama sonunda 30 Kasım 2010 tarihinde zaman aşımı nedeniyle ortadan kaldırıldı.



**2026'yı "Kemal Türkler Yılı" ilan ediyoruz:**

## Doğumunun 100. yılında işçi sınıfının unutulmaz liderini anıyoruz

Türkiye işçi sınıfı tarihinin en önemli sayfa- larını yazan, Devrimci İşçi Sendikaları Konfe- derasyonu (DİSK) Kurucu Genel Başkanı, Türkiye Maden-İş Sendikası Genel Başkanı ve Birleşik Metal-İş Sendikası'nın Onursal Genel Başkanı Kemal TÜRKLER'i, doğumunun 100. yılında saygı, özlem ve bitmeyen bir mücadele azmiyle anıyoruz, anlatı- yoruz.

12 Eylül 1980 tarihinde gerçekleşen Ameri- kancı faşist darbeye giden yolun önemli basamakla- rından biri, Kemal TÜRKLER'in 22 Temmuz 1980 tarihinde paramiliter faşist güçler tarafından evinin önünde öldürülmesidir. Sermayenin her türlü saldırı- sına, grevlerle, direnişlerle yanıt üreten ve örgüt- lü mücadelesini kararlılıkla sürdüren MADEN-İş Sendikası'nın ve DİSK'in çizgisi o dönemde Kemal

TÜRKLER'in kimliğinde cisimleşiyordu. Karanlık güçler TÜRKLER'i öldürerek, Türkiye işçi sınıfının, sermaye karşısında tutarlı devrimci mücadelesini aka- mete uğratmak istediler.

Kemal TÜRKLER bizler için bir isim olmanın çok ötesinde Türkiye işçi sınıfı mücadelesinin biri- kimidir. TÜRKLER işçi sınıfımızın sendikal, siyasal çizgisinin adıdır. Kemal TÜRKLER ve yol arkadaş- larının eylem pratikleri, kapitalist sömürüye, emper- yalist yağmacılığa karşı tutarlı bir dünya görüşünün ifadesidir. Bu engin birikim, sınıf savaşında yolumuza ışık tutmayı sürdürmektedir.

MADEN-İŞ Sendikası'nın mücadele biriki- minin taşıyıcısı olan Birleşik Metal-İş Sendikası, fa- şizmin en karanlık dönemlerinde bu çizgiden ödün

vermeyen sıra neferlerinin kurmuş olduğu Kemal Türkler Eğitim ve Kültür Vakfı ve Türkiye işçi sını- fının köklü sendikal ve siyasal geleneğinin birikimini yazılı hale getirip hafızamızı diri tutmayı amaçlayan Türkiye Sosyal Tarih Araştırma Vakfı bir araya ge- lerek 2026 yılını Kemal Türkler'in 100. Doğum yılı münasebetiyle "Kemal TÜRKLER Yılı" ilan etti. Bu kapsamda gerçekleştirilecek çeşitli ortak etkinliklerle TÜRKLER'in müstesna kişiliği ile ömrünü adadığı işçi sınıfı içerisindeki mücadelesinin yaşatılması, si- linmeye çalışılan köklü sınıf sendikacılığı geleneğinin genç nesillere aktarılması hedeflenmektedir.